

چرا باید سریال حضرت موسی (ع) ساخته شود

■ معصومه طاهری

این روزها وقتی حرف از سریال صداسوسیما می‌شود ناخودآگاه ذهن‌ها به طرف دو اثر ماندگار تلویزیون ایران یعنی «مختارنامه» و «یوسف پیامبر» معطوف می‌شود؛ دو اثری که نه تنها توانستند مخاطب ایرانی را راضی کنند و سطح توقعات ایرانیان را از آثار تاریخی به درجه الف تلویزیون ایران بالا ببرند، بلکه پر کرات مختلفی هم داشتند. رشد صنعت سریال‌سازی و توجه به تاریخ به خصوص توجه به مفاهیم قرآنی با اثر «یوسف پیامبر» و توجه مردم به این نکته که تاریخ برای همه زمان‌هاست و عبرت‌های آن هم برای دوران ما ملموس و مشهود است از طرفی در کنار آن ، فیلم‌ها و ویدئو کلیپ‌ها و مستندها هم کار آمده‌است، همه و همه از پر کرات این دو اثر تاریخی است؛ دو اثری که البته به اندازه خود و محتویاتشان توانستند تأثیر گذاری منطقه‌ای و جهانی داشته باشند. «مختار نامه» در کشور‌های اسلامی سروصدا کرد و در عراق به یک جاذبه تبدیل شد که واکنش‌های دانشمندان علوم مختلف را هم برانگیخت. «یوسف پیامبر» هم که دیگر جای گفتن ندارد؛ تنها اثر شاخص بین‌المللی بوده‌است که در زهارا ردنوریدده و توانسته هنر مندان ایرانی را به دنیا معرفی کند؛ اثری که برای مسلمانان جهان تکراری نمی‌شود اما حیف وقتی به عقب برمی گردیم و می‌بینیم با سازندگان این دو اثر شاخص آن گونه که حق آن بود، برخورد نشد. حدوداً سال ۸۸ بود که پخش سریال «یوسف پیامبر» به اتمام رسید و بعد از آن تا وفات مشکوک به ترور فرح‌الله سلحشور در سال ۹۴ وی موفق نشد اثر تاریخی که می‌خواست با وجود هنوز به ندرام وارد کنونی نرسیده بود و بسازد. آنسوتر در سال ۹۰ «مختارنامه» روی آنتن برای پخش رفت و از آن سال تا کنون که شش سال از آن می‌گذرد هنوز هم هر وقت با میریاقری مصاحبه می‌کنند، گلابه از آن دارد که نمی‌گذارند و نگاه‌اشند سریال «مسلمان فارسی» که از ابتدا برای آن خیز برداشته بود ساخته‌شود. این در حالی است که تقریباً پانیا این دو اثر در زمانی بود که کشور هنوز به ندرام وارد کنونی نرسیده بود و نزدیک به یک دهه از ساخت این دو اثر می‌گذرد اما آنچه بیشتر به چشم می‌آید، سنگ‌اندازی برای ساخت آثار بعدی از این دست است. درباره سریال حضرت موسی که جمال سورچه رفیق شفیق مرحوم سلحشور و پای ثابت بیشتر آثار تاریخی از «مردان آنجلس» گرفته تا «یوسف پیامبر» فرماندهی سکاکنش را به عهده گرفته‌است، حرف فظ روی بودجه نیست حتی برخی این شبیه را ایجاد می‌کنند که چرا باید در حالی که سریال‌های مختلفی از اهل بیت می‌توان ساخت، سراغ پیامبر پهلودیان برویم و آن را بسازیم. این صحبت جای تعجب دارد؛ چراکه اگر با تاریخ قوم پهلود ماجراهای حضرت موسی آشنا باشیم به ضرورت ساخت این اثر بیش از پیش پی خواهیم برد. خیلی‌ها می‌تصور می‌کنند ضرورت ساخت فیلم حضرت موسی تنها برای مقابله با ترورست جهانی است اما حقیقت آن است که همچون یوسف پیامبر، حضرت موسی هم پیامبر مورد قبول همه ادیان آسمانی است و داستان ایشان باز هم مانند حضرت یوسف نه تنها مخاطب مسلمان را در بر می‌گیرد، بلکه روایت قرآنی داستان پیامبری است که مسیحیان آن را قبول دارند و این یعنی در نظر گرفتن مخاطب حداکثری جهانی، همچنین صدور فرهنگ و هنر اسلامی ایران در یک دیپلماسی زیبای عمومی به جهان. در واقع همانگونه یوسف پیامبر با همه کم و کاستی‌های فنی‌اش توانست جلوی هالیوود قد علم کند، موسی هم با محتوایش و با همت و هنر سورچه می‌تواند یک تنه مقابل تمام فیلم‌های ضدایرانی و ضداسلامی هالیوود بدون هیچ اشاره مستقیمی بایستد. اما باز هم چرا حضرت موسی را باید ساخت. در روایات مختلفی از شباه امت پیامبر با امت حضرت موسی سخن گفته شده است؛ شباهتی عبرت‌انگیز که بدون ذکر مستقیم وقایع می‌توان پیام‌ها را از آن طریق منتقل کرد. از جمله ماجرای سفورا همسر حضرت موسی دختر شعیب نبی که بعد از گذشت حضرت موسی بر جاشین او حضرت یوشع شوریه و گفت م و به خلافت از تو شایسته‌تر هستم. یوشع با وی جنگید و هم‌زمانش را خودش را اسیر کرد و با خوشرویی بر خورد کرد. عین این داستان را در تاریخ اسلامی می‌توان یافت و موارد بسیاری که در روایات گوناگون از منابع و کتب تاریخی به آن اشاره شده است. پس پرداختن به سریال «حضرت موسی» یک تیر و چند نشان است.

فرهنگ‌و‌هنر

سرویس فرهنگی ۸۸۴۹۸۴۶۶

انتقاد عماد افروغ از نحوه تغییر اعضای شورای پروانه نمایش شورای‌های سینمایی روی خط حاشیه

■ فرزین ماندگار

شوراهای پروانه ساخت و نمایش این روزها به موضوعی خیر ساز در سینیمای ایران تبدیل شده است. تغییر و تحولات انجام شده در این شوراهای و نحوه اطلاع‌رسانی این تغییرات صدای عماد افروغ یک عضو سابق شورای پروانه ساخت را در آورده است. از سوسوی دیگر ابراهیم داروغه‌زاده اخیراً از لزوم حذف تدریجی شورای پروانه ساخت و اعتماد به فیلمسازان سخن گفته است. روز گذشته عماد افروغ به نحوه تغییر اعضای شورای پروانه نمایش نمایش انتقاد کرده و گفته است: رفتار فرهنگی این بود که تغییر اعضا سازمان سینیمایی به اطلاع آنها می‌رساند نه اینکه از رسانه‌ها مطلع شوند. دوز پش خبری مبنی بر معرفی اعضای جدید شورای پروانه نمایش منتشر شد که در پی این موضوع عماد افروغ که اعضای پیشین این شورا یادداشتی در باره این تغییرات ناگهانی نوشته است. در متن این یادداشت آمده است: «ظهر دیروز ۳۰ مهرماه با رجوع تصادفی به اینترنت متوجه‌شدم که اعضای جدید شورای پروانه نمایش معرفی شده‌اند. خیلی خوشحال شدم که بالاخره این بار مسئولیت از روی شانه بنده برداشته شد. برای اعضای جدیداً آرزوی موفقیت در انجام وظایف محوله دارم.»

■ حداقل پیامک می‌زدید

افروغ در ادامه می‌نویسد: «در آخرین جلسه تلاش کردم تا از اعضای احتمالی شورای پروانه نمایش کسب اطلاع کنم که همگی اظهار بی‌اطلاعی کردند. در این جلسه یک درخواست طرح کردم، اینکه قطع نظر از تمایل یا عدم تمایل بنده برای عضویت مجدد، اگر قرار است تغییری صورت بگیرد، بنده ولو چند دقیقه قبل از رسانهای شدنش، در جریان قرار بگیرم، همانگونه که اعضای پروانه ساخت در جریان قرار گرفتند. مبادا که یکی از اعضای محترم بر استعفای دسته‌جمعی اصرار می‌ورزند. به هر حال تصور نمی‌کنم در خواست بزرگی بوده باشد. توقع بنده این بود که همانگونه که در حوزتر و اسبق

فیلمساز آندکر مسئولیت پذیر و آگاه باشد تا

خودش احساس کند اگر درخواستی برای پروانه ساخت می‌کند، پذیرفته می‌شود و به این ترتیب با پاسخگو بودن فیلمساز به تدریج شورای پروانه ساخت حذف می‌شود و این موضوع قطعاً در نگاه من هست که باید مسیر را به سمتی ببریم تا سینماگران جایگاه حقیقی خود را با مسئولیت پذیری پیدا کنند و فقط شورای پروانه نمایش داشته باشیم.» او یاد آور شد: البته این موضوع در طول سال‌های گذشته مطرح بوده اما معمولاً از طرف برخی سینیمایی‌ها و تهیه‌کنندگان مورد مخالفت قرار می‌گرفت و اینطور نبوده که همیشه دولت مانع باشد، چون به هر حال بحث سرمایه در میان است و فکر می‌کنند اگر شورای وجود داشته باشد، برای سرمایه خود تاحدودی اطمینان‌بخشی پیدا می‌کنند، به همین دلیل اینطور نبوده که اکثریت فیلمسازان پیشقدم باشند که شورای پروانه ساخت نداشته باشیم.

■ دریافت پروانه بدون بررسی!

داروغه‌زاده می‌گوید: همین الان هم برخی فیلمسازان هستند که فیلمنامه‌هایشان خوانده نمی‌شود اما پروانه ساخت می‌گیرند و این بر اساس سابقه آنها و اعتمادی که جلب کرده‌اند رخ می‌دهد، مثل اصغر فرهادی یا ابراهیم حامی‌کیا که فیلمنامه کامل آنها خوانده نمی‌شود، حتی آقای صدرعاملی هم که اخیراً پروانه ساخت گرفته‌اند فیلمنامه کاملشان خوانده نشد و این اصلاً به نظر من یا مدیریت سازمان ارتباط ندارد بلکه کاملاً با نظر شورا انجام شده و این اتفاق است که به تدریج در حال شکل‌گیری است. به نظر می‌رسد که موضوع بودن یا نبودن شورای پروانه ساخت در حال جدی‌تر شدن است، در زمان ریاست جواد شمقدری بر سازمان سینیمایی مدتی این اتفاق افتاد ولی به دلیل ضعف‌هایی که وجود داشت مجدد این شورا راه‌اندازی شد. ظاهراً باید در آینده‌ای نه چندان دور با تدابیری که اندیشیده می‌شود شاهد حذف شورای پروانه ساخت باشیم.

ف

داروغه‌زاده: برخی فیلمسازان هستند که فیلمنامه‌هایشان خوانده نمی‌شود اما پروانه ساخت می‌گیرند و این بر اساس سابقه آنها و اعتمادی که جلب کرده‌اند رخ می‌دهد

این ۳۵ سال به شکل طبیعی مسیر را درست طی می‌کردیم نباید شورای پروانه ساخت می‌داشتیم، چون بعد از انقلاب به هر حال سینما به شکل دیگری از خود را آغاز کرده است و ماهیت آن تفاوت پیدا کرد. بنابراین ضروری بود که در سال‌های اول اینگونه شورا‌ها حضور داشته باشند تا ریل‌گذاری برای تغییر ماهیت سینما انجام شود. اگر بتوانیم میزان گفت‌وگو، مفاهیمه و افتخ‌پذیری را افزایش دهیم و ما به عنوان مدیران فرهنگی درک بهتری از فیلمسازان داشته باشیم و آنها هم با ما بیشتر همنشینی داشته باشند تا بتوانیم اولویت‌های یکدیگر را بهتر درک و با منافع ملی، هویت و فرهنگ ایرانی- اسلامی همسو کنیم، بایستی به سمتی برویم که

کوتاه درباره نمایش «نذار این خواب تعبیر بشه»

جنگ روی نوار احساسات زنانه

■ نفیسه قاسم‌زاده

لیلا و همسرش درباره مسئله‌ای با هم صحبت می‌کنند. رابطه میان آنها چگونه است؟ یک مسئله مهم وجود دارد، اما قبل از اینکه آن را بدانیم، بلافاصله سروناز و همسرش از میانه گفت‌وگویشان میده می‌شوند و پیش از خداحافظی آنان، نازی می‌پذیرد و می‌خرد که خط اختار شکسته‌شده است و پانیا نمایش تکرار می‌شود. هر بار سلامی، چالشی و خداحافظی زوچی دیگر! مهدی نصیری به عنوان نویسنده بعد زمانی ساختار را شکسته است و در عوض ساختاری جدید با بعد زمان متفاوت ایجاد کرده که به مهم‌ترین عامل جذابیت روایت داستان نمایشی تبدیل شده‌است. همین مسئله به نوعی قصه‌گوی نمایش کمک کرده است و فرسوده روایت می‌شود. دو پار با مقداری از اطلاعات در مورد واقعیت مواجه می‌شود و بقیه آن می‌ماند برای بعد!

«نذار این خواب تعبیر بشه» همانگونه که در ساختار زمانی بدعت و تازگی دارد در نوع نگاه و برخورد با مسئله جنگ هم نگاهش متفاوت و تازه است. سه زن نمایش بخش زیادی و قابل توجهی از مقاومت و مبارزه را بر دوش دارند. این بار نه فقط مردها، بلکه این‌زن‌ها هستند که خارج از خط و مبارزه ایستاده‌اند. آنها می‌مانند تارمدان بروند، یکی با عشق از مشهد آمده، دیگری خبر زندگی و تولد را از گیلان آورده و سومی آمده تا بدن پدر جنگ زندگی را بسازد. زن‌ها بخش مهم و شاید فراموش شده دفاع مقدس در نمایشنامه‌ها و نمایش‌هاست. این حوزه، این بار محور اصلی اتفاق هستند. نگاه متفاوت نمایش و فضای صمیمی و ساده رابطه میان این زن‌ها با شوهرانشان علاوه بر اینکه نمایش را واقعی، ملموس و باورپذیر کرده است، از شکل و شمایل شعرازده و

رضا فرمند از ساخت مستندی با عنوان «خوشبخت بودم که نمی‌توانستم متنفر باشم» با محوریت زنان داعشی خبر داد و درباره اتفاقاتی که در جریان ساخت اثر پیش آمد توضیح داد.

فرمند کردگدان سینمایی مستند در گفت‌وگو با مهر درباره جدیدترین فعالیت‌های خود گفت: به تازگی مستندی با عنوان «خوشبخت بودم که نمی‌توانستم متنفر باشم» در عراق ساخته‌ام که در حال حاضر مراحل پایانی تدوین آن توسط خودم سپری می‌شود و امیدوارم در یازدهمین دوره جشنواره «سینماحقیقت» که به نمایش دربیاید. وی با اعلام اینکه احتمال دارد نام این مستند ۷۰ دقیقه‌ای ام‌قدری کوتاه کند، عنوان کرد: ما حدود ده‌ماه در روستاهای مختلف عراق به ضبط پرداختیم زیرا موضوع «خوشبخت بودم که نمی‌توانستم

متنفر باشم» درباره یک خانم خبرنگار عراقی است که مشغول تهیه خبر است و به همین واسطه با زنان مختلفی مواجه می‌شود. جالب است بدانید ما در این مستند شاهد حضور یک اثر نشان داده می‌شود.

عوامل و منابع طنز و فکاهیات در آستانه انحطاط

است. پس از صحنه، نوبت حضور بررنگ فکاهیات به مطبوعات فرا رسید که در طول سال‌ها سلطنت طنز و از سرشت قاجاریه و به خصوص پهلوی اول و دوم این نشریات وسعت فراوان داشتند و پایه‌یای نمایش‌های صحنه و کمدی پیش می‌رفتند. معروف‌ترین این رسانه‌های مکتوب هفت‌نامه، ماهنامه و سالنامه توفیق بود که به مدیریت بردران توفیق در خیابان فردوسی تهران که مهد رسانه‌ها بود منتشر و به تمام کشور ارسال می‌شد. این‌سری نشریات که انتشار آنها قبل از انقلاب اسلامی ادامه داشت، پس از فوت دو برادر تعطیل گردید که البته در طول انتشار بارها توسط حکومت وقت توقیف شد اما پس از چندی باز هم به انتشار خود با همان روش انتقاد توأم با طنز ادامه داد. از دیگر نشریات معروف فکاهی که تعداد آن در سطح کشوری و محلی متعدد بود می‌توان به دخوی علامه دехندا و باباشمل و همچنین بوزباشی، کاریکاتور، جوک، مائضرالدین به زبان ترکی است که با جاب سنگی در تبریز به زینت طبع آراسته شده و هم‌اکنون این نشرها در موزه مطبوعات شهر اصفهان در معرض دید علاقه‌مندان مدیرانشان تعطیل شدند. در سال‌های ۵۷ و

■ حسن روانشید*

اگرچه تاریخ نشان از آن دارد که ایران و به خصوص شهر اصفهان مرکز فکاهیات و مهد کمدین‌های مشهوری همچون مرحومان ناصر فرمند، رضا احام‌صدر، هاپوین، وحدت و ده‌ها و بلکه صدها تن دیگر از هنرمندان اینگونه بوده که کارشان را از نمایش‌های روضه‌ای شروع و به صحنه‌های تماشاخانه و تئاتر‌ها رساندند و توانستند نعمت خنده و شادی و شغف را به چهره تماشاچیان خود هدیه نمایند اما این آغاز فرهنگ طنز صحنه‌ای بود که از سلسله صفویه شروع و همچنان ادامه داشت تا به قاجاریه و پهلوی رسید که در این دوران به خاطر فشار زیاد حکومت‌ها در حق آحاد جامعه و بسته بودن فضا، صحنه‌گردان‌ها را بر آن داشت تا حرف‌های مردم را در قالب طنز و بیشتر از زبان حیواناتی همچون موش و گربه بیان نمایند و این‌گونه فکاهیات بود که سرعت گرفت و کتاب‌های آن از تاریخ ادبیات کشور دوباره گمشوده شد سپس با حضور برنامه‌های شاد روضه‌ی در دوران قاجار و به ادامه آن در دوران پهلوی وسعت یافته و به گستره صحنه‌ها به‌صورت کمدی انتقادی به پیش برده هجرت نمود. شاید آغاز حضور نشریات مکتوب در این زمان و به ایران به پیش از یکصد سال پیش می‌رسد که نمونه منحصربه‌فرد آنها پنج شماره مجله مائضرالدین به زبان ترکی است که با جاب سنگی در تبریز به زینت طبع آراسته شده و هم‌اکنون این نشرها در موزه مطبوعات شهر اصفهان در معرض دید علاقه‌مندان تا آنان بروند.

هشدار کی جدی گرفته نشد

■ جواد حامدی

شایعه‌سازی رسانه‌ای موضوعی است که بعضی وقت‌ها رسانه‌های رسمی کشور نیز به دام آن می‌افتند و ناخواسته باعث رواج موضوعاتی می‌شوند که می‌توانند به لحاظ فرهنگی خسران آفرین باشد.

پر و بال دادن به موضوع بازی رایانه‌ای نهنگ‌آبی در ایران یکی از این موضوعات است. بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای در واکنش به انتساب خود کشی دو دختر نوجوان اصفهانی به «چالش نهنگ‌آبی» اطلاعیه‌ای صادر کرد.

در متن اطلاعیه روابط عمومی بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای آمده است: متأسفانه خبری مبنی بر خودکشی دو دختر نوجوان ۱۷ و ۱۸ ساله در شهر اصفهان منتشر شد و این خودکشی‌ها به چالش نهنگ‌آبی منتسب شد. از آنجا که نسخه اصلی این چالش که توسط یک فرد روسی ایجاد شده بود و مدت‌هاست دیگر وجود ندارد و بنیاد نیز در جریان رسانه‌ای این چالش که مدتی پیش در کشور به‌راه افتاد رویکردهای تخصصی خود را ارائه کرده بود، ذکر نکته در این زمینه حائز اهمیت است. همچنان برخی رسانه‌ها و افراد «نهنگ‌آبی» را یک بازی رایانه‌ای می‌نامند. بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای بارها تأکید کرده که نهنگ‌آبی بازی رایانه‌ای نیست بلکه یک چالش است که از فضای مجازی برای اجرائی شدن بهره می‌برد. این چالش ۵۰ مرحله دارد که نه تنها با استفاده از فضای مجازی بلکه می‌توان این مراحل را به صورت حضوری نیز رد و بدل کرد. نسخه اصلی این چالش مدت‌هاست با دستگیری ایجادکنندگان آن در روسیه از دسترس خارج شده است.

در ادامه این اطلاعیه آمده است: زمانی که رسانه‌های سراسر کشور شروع به اطلاع‌رسانی در زمینه نهنگ‌آبی کردند، بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای هشدار داد که موج‌سواری رسانه‌ای در این زمینه خطرناک بوده و ممکن است سودجویانی با کپی‌برداری از مراحل نهنگ‌آبی، چالش‌های مشابهی را در کشور راه‌اندازی و بحران آفرینی کنند. متأسفانه به این هشدار توجهی نشد و نهنگ‌آبی که چالشی ناشناخته در کشور بود به بیکاره بر سر زبان‌ها افتاد و موقعیت برای سودجویان فراهم شد. خانواده‌ها باید توجه کنند اگر فرزندشان فعالیت‌های مشکوکی از جمله دیدن فیلم ترسناک به‌صورت مداوم، زخمی کردن خود، گوش دادن به موسیقی‌های خاص و پوچ‌گرایی‌نه و دیگر رفتارهای غیرعادی انجام می‌دهند، چرایی این اقدامات را بررسی و از ادامه آن جلوگیری کنند. امید است با توجه و هشیاری خانواده‌ها و اطلاع‌رسانی صحیح شاهد تکرار چنین اتفاقات تلخی در کشورمان نباشیم.

عرضه نرم‌افزار م‌قتل‌الحسین (ع) با ۱۰۰ کتاب

حجت‌الاسلام والمسلمین الحسینی از عرضه ۱۰۰ عنوان کتاب در ۴۹۰ جلد در نرم‌افزار چندرسانه‌ای **مقتل‌الحسین (ع)** به عنوان جدیدترین محصول مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور خبر داد. حجت‌الاسلام والمسلمین سیداحمد الحسینی، مدیر ارتباطات مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران پویا، درباره جدیدترین محصول این مؤسسه گفت: نرم‌افزار «مقتل‌الحسین» جدیدترین تولید این مؤسسه است که به تازگی تولید شده است.

وی با اشاره به هفت محور اصلی این نرم‌افزار اظهار کرد: این نرم‌افزار در هفت محور اصلی پاس‌خگویی به ششبات قیام امام حسین(ع)، ایجاد بستر سازی مناسب برای شناخت صحیح قیام عاشورا، عرضه منابع معتبر و مورد توثق قیام، تاریخ و زندگانی امام حسین(ع)، شعر و ادب عاشورا و زیارت اهل بیت(ع) و یاران امام حسین(ع) و مبحث عزاداری و سخنرانی نیز در این نرم‌افزار چندرسانه‌ای گنجانده شده است. الحسینی خاطر نشان کرد: ۱۰۰ عنوان کتاب در قالب ۴۹۰ جلد در این نرم‌افزار در اختیار پژوهشگران و محققان مبحث عاشورا پژوهشی قرار گرفته که می‌تواند منبع خوبی برای شناسایی درست‌ات این واقعه باشد. در بخش نگاه خاص این نرم‌افزار نیز ۲۳۰ قطعه سخنرانی صوتی و تصویری در ۱۷۰ ساعت و همچنین ۶۰۰ قطعه مداحی در ۱۲۰ ساعت گنجانده شده است.